

HỌC TẬP PHONG CÁCH SỐNG CỦA CHỦ TỊCH HỒ CHÍ MINH

VŨ THỊ GIANG*

Ngày nhận: 28/3/2020

Ngày phân biên: 22/4/2020

Ngày duyệt đăng: 20/5/2020

Tóm tắt: Ngày 15-5-2016, Bộ Chính trị khóa XII đã ban hành Chỉ thị 05 (thay thế cho chỉ thị 03 tập trung vào nội dung) về “Đẩy mạnh việc học tập và làm theo tư tưởng, đạo đức, phong cách Hồ Chí Minh” với phạm vi rộng hơn, yêu cầu cao hơn, trọng tâm là học và làm theo phong cách của Bác. Phong cách Hồ Chí Minh được thể hiện trong mọi lĩnh vực sống và hoạt động của Người, tạo thành một chỉnh thể nhất quán, có giá trị khoa học, đạo đức và thẩm mỹ, bao gồm một số nội dung chính là: phong cách tư duy, phong cách làm việc, phong cách lãnh đạo, phong cách diễn đạt, phong cách ứng xử và phong cách sinh hoạt. Trong phạm vi bài viết, chúng tôi chỉ đề cập đến phong cách sống của Chủ tịch Hồ Chí Minh, trên cơ sở đó đề cập đến cán bộ, đảng viên và quần chúng tiếp tục nâng cao tinh thần học tập theo phong cách sống của người trong giai đoạn hiện nay.

Từ khóa: Phong cách; Phong cách sống; Hồ Chí Minh.

STUDYING PRESIDENT HO CHI MINH’S LIFESTYLE

Abstract: On May 15, 2016, the 12th Politburo issued the Directive 05 (replacing the directive 03 focusing on content) on “Promoting studying and following President Ho Chi Minh’s ideology, morality and style” with a wider range, higher requirements, and a focus on studying and following President Ho Chi Minh’s style. President Ho Chi Minh’s style is manifested in all areas of his life and activities, forming a consistent whole with scientific, ethical and aesthetic values, including some of the following main contents: thinking style, working style, leadership style, expression style, behavioral style and lifestyle. In the context of the article, we only mention the lifestyle of President Ho Chi Minh, and on that basis, mention cadres, party members and the masses who continue to promote the spirit of studying the lifestyle of President Ho Chi Minh in the current period.

Keywords: Style; Lifestyle; Ho Chi Minh.

1. Khái niệm phong cách sống của Chủ tịch Hồ Chí Minh

Nói tới phong cách sống của Chủ tịch Hồ Chí Minh, có thể nhấn mạnh rằng, ở Người là một chỉnh thể toàn vẹn, thống nhất hữu cơ không thể tách rời giữa tư tưởng với đạo đức và phong cách. Trước tiên cần hiểu phong cách sống là gì?

Theo Trung tâm từ điển học, phong cách sống “là những lối, những cung cách sinh hoạt, làm việc, hoạt động, xử sự tạo nên cái riêng của một người hay một nhóm người nào đó”¹. Với cách hiểu như vậy, phong cách sống của Hồ Chí Minh là những đặc trưng giá trị, mang đậm dấu ấn Hồ Chí Minh, gắn liền với tư tưởng, đạo đức của Người, thể hiện một nhân cách lớn, đạo đức trong sáng, nhân văn - đó là phong cách của một vĩ nhân, một chiến sĩ cộng sản lỗi lạc, một nhà văn hóa lớn của nhân loại nói chung và Việt Nam nói riêng.

Cố Thủ tướng Phạm Văn Đồng - học trò kiệt xuất của Chủ tịch Hồ Chí Minh đã từng nói về phong

cách sống của Người thật cô đọng: “Giản dị - lão thực - hiền minh”.

Tóm lại, theo cách hiểu của tác giả, phong cách sống của Chủ tịch Hồ Chí Minh là cần, kiệm, liêm, chính trong ăn, uống, giao tiếp, trang phục, quan tâm giúp đỡ mọi người, sống tôn trọng quy luật tự nhiên, gắn bó với thiên nhiên.

2. Phong cách sống của Chủ tịch Hồ Chí Minh

2.1. Cần, kiệm, liêm, chính trong phong cách sống của Hồ Chí Minh

Trong lời nói, việc làm và cách sống, Chủ tịch Hồ Chí Minh luôn luôn tự mình thực hiện cần, kiệm, liêm, chính. Đây là một trong những đặc trưng phong cách sống của Người.

+ **Cần** là “siêng năng, chăm chỉ; lao động có kế hoạch, có hiệu quả, có năng suất cao với tinh thần

* Trường Đại học Công đoàn

¹ Hoàng Phê, Từ điển Tiếng Việt (2003), Trung tâm Từ điển học - Viện Ngôn ngữ học, Nxb. Đà Nẵng, tr.782.

tự lực cánh sinh”². Hiểu sâu xa hơn thì “Cần” cũng có nghĩa là làm để nuôi dưỡng tinh thần và lực lượng của mình, để làm việc lâu dài, để đạt được mục đích để ra, bởi: “Nếu mỗi người, mỗi ngày làm thêm một tiếng đồng hồ thì: Mỗi tháng sẽ thêm 300 triệu giờ. Mỗi năm thêm lên 3.600 triệu giờ... Cứ tính một giờ làm đáng giá một đồng bạc, thì mỗi năm nước ta đã có thêm được 3.600 triệu đồng. Đưa số tiền đó thêm vào kháng chiến, thì kháng chiến ắt mau thắng lợi, thêm vào kiến quốc, thì kiến quốc ắt mau thành công”³. Năm 1951, trên đường đi công tác về, Bác dừng chân bên một bản làng ở chiến khu Việt Bắc. Bác đã có buổi nói chuyện với thanh niên để giúp thanh niên tiến bộ hơn, Bác nói: “Đấy! Các cô, chú vừa nghe Bác hỏi chuyện chị ấy nuôi con. Vì thương con, thương người cho nên chị ấy chịu khó học tập, làm được cả hai nhiệm vụ: Người nhân viên, người mẹ. Ý kiến của chú lúc này nêu lên là hàng ngày chỉ biết đánh máy, không thấy gì để phát triển. Theo ý Bác, nếu chú hết lòng vì công việc, vì phục vụ nhân dân, phục vụ kháng chiến, hàng ngày làm việc thật tốt, chịu khó tranh thủ học tập thêm, thì sẽ có nhiều tiến bộ, kháng chiến cũng như sau này kiến quốc có rất nhiều việc, chỉ sợ các cô, các chú không đủ sức mà làm”⁴.

+ *Kiệm* là “tiết kiệm” (thời gian, công sức, của cải,... của nước, của dân)⁵; “không xa xỉ, không hoang phí, không bừa bãi, không phô trương hình thức, không liên hoan, chè chén lu bù”. Khi ở Pari hoa lệ hay lúc rút về sinh hoạt tại vùng Pác Bó, kể cả khi đã trở thành Chủ tịch Nước, Người vẫn thích lối ăn đạm bạc, mang tính truyền thống quê hương. Đồng chí Lê Viết Lượng gửi biểu Bác một lọ cà dầm mắm, Bác nói: “Các cô, các chú ăn thịt, cá, để Bác món cà dầm mắm... thiếu rau ta có nhiều mít, cô làm món nhút để ăn cho đỡ xót ruột, ở quê Bác hay ăn món nhút này lắm”⁶. “Giữa tháng 5-1949, trong một chuyến đi công tác ở các tỉnh Thái Nguyên và Tuyên Quang, đến lúc ăn trưa, mấy nắm cơm gạo đỏ được cắt lát, dọn ra trên mấy mảnh lá chuối rừng; bên mấy chum rau tàu bay, một đĩa cá kho mặn, là một con gà luộc và một ống bương đựng nước canh rau tàu bay. Bác thấy vậy, vẻ mặt không vui, nhẹ nhàng bảo mọi người ngồi quanh: “Dân đang nghèo khổ tiết kiệm từng hạt gạo, củ khoai để kháng chiến; mình ăn thế này là ăn cơm quan đấy, chú Long làm công ăn chức không phải làm quan đâu mà bày vẽ ra như thế này”⁷.

+ *Liêm* là “luôn tôn trọng của công và của dân, phải trong sạch, không tham lam tiền của, địa vị, danh tiếng”⁸. Năm 1951, Bác đến thăm lớp bồi dưỡng chính trị cho hàng trăm cán bộ quân - dân - chính - đảng ở Việt Bắc. Bác phân tích: “Các cô, các chú là

cán bộ cấp này, cấp nọ, cũng phần lớn chỉ là người đặt kế hoạch, điều hành công việc, chứ trực tiếp đánh giặc, làm ra của cải là chiến sĩ, công nhân, nông dân, người lao động... tham ô là thói rất xấu, rất có hại, không những phạm phí của cải xã hội, mà còn vẩn đục chế độ, mất cán bộ”. Nói đến đây, Bác tự phê bình: “Trong cuộc đời hoạt động của Bác, Bác cũng có khuyết điểm. Nhưng có một việc Bác rất tự hào là chưa bao giờ Bác tham ô, dù chỉ một đồng xu của dân, của Đảng”⁹.

+ *Chính* là thẳng thắn, đứng đắn. Người đưa ra một số yêu cầu: Đối với mình - không được tự cao, tự đại, tự phụ, phải khiêm tốn học hỏi, phát triển cái hay, sửa chữa cái dở của mình. Đối với người - không nịnh người trên, không kinh người dưới, thật thà, không dối trá. Đối với việc - phải để công việc lên trên, lên trước, việc thiện nhỏ mấy cũng làm, việc ác nhỏ mấy cũng tránh”. Một người phải *cần, kiệm, liêm* nhưng còn phải “*chính*” mới là người hoàn toàn”. Hồ Chí Minh viết tiếp “trên quả đất, có hàng muôn triệu người. Song số người ấy có thể chia làm hai hạng: người “thiện” và người “ác”. Trong xã hội, có trăm công, nghìn việc. Song những công việc ấy có thể chia làm hai thứ: việc “chính” và việc “tà”. Làm việc “Chính” là người “Thiện”. Làm việc “Tà” là người “Ác”. Siêng năng (cần), tận tụy (kiệm), trong sạch (liêm), “Chính” là “thiện”. Lười biếng, xa xỉ, tham lam là tà, là ác”¹⁰.

2.2. Một số biểu hiện trong phong cách sống của Hồ Chí Minh

- *Phong cách ăn, uống*: Người luôn tự xác định đất nước còn nghèo, làm cán bộ là đầy tớ cho nhân dân, không được ăn tiêu xa hoa, lãng phí: “Người ta ai cũng muốn ăn ngon mặc đẹp, nhưng muốn phải cho đúng thời, đúng hoàn cảnh. Trong lúc nhân dân ta còn thiếu thốn mà một người nào đó muốn

² Bộ Giáo dục và Đào tạo (2010), Giáo trình Tư tưởng Hồ Chí Minh, Nxb. Chính trị Quốc gia, Hà Nội. tr.255.

³ Hồ Chí Minh: Toàn tập, Nxb. Chính trị Quốc gia - Sự thật, H, 2011, tập 6, tr.121.

⁴ Học tập tấm gương đạo đức Bác Hồ (2007), Nxb. Thanh niên, tr.134, 135.

⁵ Sdd. tr.255.

⁶ Học tập tấm gương đạo đức Bác Hồ (2007), Nxb. Thanh niên, tr.154.

⁷ Học tập tấm gương đạo đức Bác Hồ (2007), Nxb. Thanh niên, tr.118.

⁸ Sdd. tr.255.

⁹ Học tập tấm gương đạo đức Bác Hồ (2007), Nxb. Thanh niên, tr.132.

¹⁰ Hồ Chí Minh: Toàn tập, Nxb. Chính trị Quốc gia - Sự thật, H, 2011, tập 6, tr.129.

riêng hưởng ăn ngon, mặc đẹp, như vậy là không có đạo đức”¹¹.

Mỗi khi đi công tác xuống cơ sở, Bác ít báo trước, hoặc yêu cầu địa phương không được tổ chức đón tiếp linh đình. Người dẫn, đi như thế này mới thấy sự thật. Nếu báo trước thì không thấy gì hết. Thế rồi địa phương lại lấy cơm ta ăn mà mổ gà, mổ lợn. Đoàn công tác ăn một, cán bộ địa phương ăn hai và kết quả cuối cùng là gì? Nhân dân lại è vai ra mà gánh,... Khi đi công tác ở cơ sở, Người dặn dò các đồng chí ở Văn phòng Chính phủ phải luôn chuẩn bị mọi thứ để ăn trưa nếu làm việc quá giờ.

“Người sống giản dị và kham khổ. Nước lá ổi thay chè và cải soong là thức ăn chủ yếu. Ngày ấy đồng bào quanh vùng ăn độn bắp, mọi người trong cơ quan cũng ăn độn bắp. Riêng “đồng chí già” tuổi cao, sức yếu chúng tôi mua gạo nấu riêng cho Người ăn nhưng Người không đồng ý. Có lần bắp non xay để lâu mới ăn đến, bị chua, chúng tôi lại đề nghị Người ăn cơm gạo không, Người không nghe. Suy nghĩ rất nhanh, Người hỏi bọn tôi:

- Có cách nào làm cho bắp non khỏi bị chua không?

- Chúng tôi thưa: Nếu rang lên thì có thể ăn được nhưng không ngon...

- Không ngon cũng được.

- Thế thì rang lên mà ăn, không nên bỏ phí. Một hạt bắp lúc này cũng quý. Về sau nên phơi khô rồi hãy xay”¹².

- Phong cách quan tâm và giúp đỡ mọi người.

Mặc dù bận trăm nghìn việc, nhưng Bác vẫn rất quan tâm giúp đỡ mọi người, không kể người đó là cán bộ, hay người phục vụ. Có của ngon, vật lạ, Người thường không chịu ăn một mình, mà san sẻ đều cho những người cùng đi, để phần cho người đi vắng,... Khi ăn xong, bao giờ Người cũng sắp xếp mâm bát cho gọn ghẽ, thể hiện sự tôn trọng đối với người phục vụ của mình. “Hôm nay Bác thay mặt nhân dân tiếp đãi các anh hùng, chiến sĩ. Bác xới cơm, gấp thức ăn cho mọi người, không ai từ chối được. Tiệc xong, bát đĩa ngổn ngang trên các bàn ăn. Bác điềm nhiên “thu dọn chiến trường” lại cho gọn ghẽ và nói: “Thu xếp lại một tí, đỡ công vất vả cho các đồng chí phục vụ. Mọi người cảm phục và làm theo Bác”¹³.

- Phong cách giao tiếp. “Khi viếng mộ Gandhi, theo quy định chung, khách vào thăm phải để giày dép ở bên ngoài. Tuy nhiên, đối với Bác, người lễ tân dặn cứ mang dép vào, song Bác không chịu”¹⁴. “Trong suốt buổi nói chuyện chỉ thấy Ông Cụ tỏ ý lo lắng cho vận mệnh nước nhà và đặc biệt quan tâm đời sống của đồng bào. Ông Cụ thương người lắm - ngừng một lát anh nói thêm - kể cũng lạ, Ông Cụ rời

nước ra đi từ lúc còn ít tuổi, mấy chục năm trôi bôn ba hết đó đây, thế mà không quên một lời ăn tiếng nói nào của dân gian. Cách nói nôm na, dễ hiểu, thái độ ân cần, ưu ái như cha nói với con. Thật là một con người siêu phàm”¹⁵.

- Phong cách mặc trang phục. Người mặc vô cùng giản dị, gần gũi và thân quen như mọi người xung quanh mà lịch sự, tao nhã. Khi ở miền núi, Người mặc bộ đồ chàm như một ông kè người Nùng. Đến với nông dân, người mặc bộ cánh nâu, khăn mặt vắt vai như một lão nông dân. Đi chiến dịch, Người mặc bộ quân phục như chiến sĩ. Hành trang của vị Chủ tịch nước, là thượng khách của nước Pháp, cũng chỉ có hai bộ quần áo ngoài, một bộ bằng kaki, một bộ bằng dạ cùng vài bộ đồ lót, vừa xếp trong chiếc va ly nhỏ. Dùng lâu, quần áo đã cũ, sờn nhưng Người vẫn không chịu cho may bộ mới,... Trong sinh hoạt đời thường, việc gì có thể làm, Người đều tự làm, không muốn phiền người khác. Thật cảm động và gần gũi khi xem hình ảnh dọc đường đi công tác, Người tắm suối, tự giặt quần áo, phơi lên sào rồi vắt vai đi tiếp, bình dị, tự nhiên như một lão nông, thật gần gũi với chúng ta.

- Phong cách sống tôn trọng quy luật tự nhiên, gần bó với thiên nhiên

Những người được sống bên Bác cho biết: chưa bao giờ thấy Bác phàn nàn về thời tiết, mưa không bực, nắng không than, bình thản trước mọi diễn biến của đất trời, dung mạo lúc nào cũng vui vẻ, trán không nhăn, mày không nhíu, mắt mở như mùa thu, ấm áp như mùa xuân, cứ thuận theo tự nhiên mà sống. Như mọi trí thức phương Đông khác, những khi rỗi rãi, Người cũng làm thơ, thơ trữ tình, nhiều bài bằng chữ Hán. Trong thơ có trăng có hoa, mai vàng, trắng tuyết, chim rừng về tổ, mây lượn tầng không, có hoàng hôn, nắng sớm,... Tất cả đều được nhân cách hóa, giao hòa với con người. Điều khác biệt ở Người là “tiên” mà không thoát tục, vẫn luôn gần bó với dân, với nước, vẫn luôn theo đuổi khát vọng nhân văn cao cả. Phong cách Hồ Chí Minh để ra là sống gần gũi với thiên nhiên”; “Trên có núi, dưới có sông; có đất ta trồng, có bãi ta chơi; nhà

¹¹ Học tập tấm gương đạo đức Bác Hồ (2007), Nxb. Thanh niên, tr.10.

¹² Học tập tấm gương đạo đức Bác Hồ (2007), Nxb. Thanh niên, tr.73.

¹³ Học tập tấm gương đạo đức Bác Hồ (2007), Nxb. Thanh niên, tr.162.

¹⁴ Học tập tấm gương đạo đức Bác Hồ (2007), Nxb. Thanh niên, tr.170.

¹⁵ Học tập tấm gương đạo đức Bác Hồ (2007), Nxb. Thanh niên, tr.85.

thoáng ráo, kín má; gân gấn, không cần đường”. Chính vì vậy mà sau khi giải phóng Thủ đô, về Hà Nội, Người không vào trong Dinh Toàn quyền, nói thác là vì “nó có mùi thực dân”.

Khi đã ngoài 70 tuổi, tuy vẫn còn minh mẫn nhưng sức khỏe đã kém đi và đang giữ trọng trách lãnh đạo Đảng và Nhà nước, Người chủ động từng bước chuyển giao cho lớp kế cận đã được đào tạo. Người chủ động viết Di chúc với những lời dặn dò tâm huyết với Đảng, để lại muôn vàn tình thương cho bộ đội, chiến sĩ, thanh niên, thiếu niên và nhi đồng, lời chào và sự mong muốn đoàn kết với bạn bè quốc tế.

3. Học tập theo phong cách sống của Chủ tịch Hồ Chí Minh

3.1. Vì sao phải học tập theo phong cách sống của Người.

Ngày nay, không ít cán bộ, đảng viên, trong đó nhiều người có chức, có quyền sống theo kiểu “quan cách mạng” và theo lối “trường giả học làm sang”, nhiễm thói quan liêu, hách dịch, cửa quyền với dân, ăn chơi xa hoa, trụy lạc bằng tiền của dân và tiền của nhà nước vay nợ nước ngoài - trong khi đời sống của đại bộ phận nhân dân lao động (bao gồm cả cán bộ, đảng viên, công chức, viên chức lương thiện), nhất là đồng bào vùng sâu, vùng xa và những nơi bị thiên tai đang gặp rất nhiều khó khăn, thiếu thốn. Vì vậy, Luật phòng, chống tham nhũng và Luật thực hành tiết kiệm, chống lãng phí cần phải được thực thi nghiêm túc.

Hội nghị Trung ương 4, khóa XII, đã chỉ rõ, bên cạnh những thành tích đã đạt được, chúng ta còn nhiều yếu kém sau: “Công tác xây dựng Đảng còn không ít hạn chế, khuyết điểm... Nhiều cán bộ, đảng viên, trong đó có người đứng đầu chưa thể hiện tính tiên phong, gương mẫu; còn biểu hiện quan liêu, cửa quyền, chưa thực sự sâu sát thực tế, cơ sở. Công tác kiểm tra, giám sát và kỷ luật đảng chưa đủ sức răn đe, ngăn chặn, đẩy lùi sự suy thoái”.

Thực hiện Nghị quyết Trung ương 4 khóa XI, một số việc chưa đạt mục tiêu, yêu cầu đề ra. Tự phê bình và phê bình nhiều nơi mang tính hình thức; vẫn còn tình trạng nể nang, né tránh, ngại va chạm; một số cán bộ, đảng viên thiếu tự giác nhận khuyết điểm và trách nhiệm của mình trong công việc được giao.

Tình trạng suy thoái về tư tưởng chính trị, đạo đức, lối sống của một bộ phận không nhỏ cán bộ, đảng viên chưa bị đẩy lùi, có mặt, có bộ phận còn diễn biến tinh vi, phức tạp hơn; tham nhũng, lãng phí, tiêu cực vẫn còn nghiêm trọng, tập trung vào số đảng viên có chức vụ trong bộ máy nhà nước.

Tình hình mâu thuẫn, mất đoàn kết nội bộ không

chỉ ở cấp cơ sở mà ở cả một số cơ quan Trung ương, tập đoàn kinh tế, tổng công ty.

Nhiều tổ chức đảng, đảng viên còn hạn chế trong nhận thức, lơ là, mất cảnh giác, lúng túng trong nhận diện và đấu tranh, ngăn chặn “tự diễn biến”, “tự chuyển hóa”; việc đấu tranh, phản bác những luận điệu sai trái, xuyên tạc của các thế lực thù địch, tổ chức phản động, phản tử cơ hội, bất mãn chính trị còn bị động, thiếu sắc bén và hiệu quả chưa cao.

Trong khi đó, sự suy thoái về tư tưởng chính trị, đạo đức, lối sống dẫn tới “tự diễn biến”, “tự chuyển hóa” chỉ là một bước ngắn, thậm chí rất ngắn, nguy hiểm khôn lường, có thể dẫn tới tiếp tay hoặc cấu kết với các thế lực xấu, thù địch, phản bội lại lý tưởng và sự nghiệp cách mạng của Đảng và dân tộc.

Những hạn chế, khuyết điểm nêu trên làm giảm sút vai trò lãnh đạo của Đảng; làm tổn thương tình cảm và suy giảm niềm tin của nhân dân đối với Đảng, là một nguy cơ trực tiếp đe dọa sự tồn vong của Đảng và chế độ¹⁶.

Chính vì vậy chúng ta càng phải không ngừng học tập phong cách sống của Chủ tịch Hồ Chí Minh để xây dựng con người mới - con người xã hội chủ nghĩa; đồng thời góp phần làm cho đảng ta ngày càng trong sạch vững mạnh.

3.2. Nâng cao tinh thần học tập theo phong cách sống của Người

Ngày nay, trước yêu cầu của sự nghiệp đổi mới, đẩy mạnh công nghiệp hoá, hiện đại hoá đất nước, xây dựng và bảo vệ Tổ quốc Việt Nam xã hội chủ nghĩa, để giúp cho đội ngũ cán bộ, đảng viên đảm đương được trọng trách, hoàn thành tốt nhiệm vụ, điều cần thiết là phải có được một nền tảng đạo đức cách mạng. Muốn vậy, Đảng cần tập trung làm tốt một số nội dung cơ bản trong Chỉ thị 05 gắn với thực hiện di huấn của Người trong Di chúc về *Cần-kiệm-liêm-chính* là một việc làm vô cùng quan trọng và cần thiết đối với mỗi cán bộ, đảng viên và toàn thể nhân dân ta; trong đó, cần tập trung thực hiện những nhiệm vụ trọng tâm sau:

Thứ nhất, cần phải tăng cường giáo dục, rèn luyện, bồi dưỡng đạo đức cách mạng cho cán bộ, đảng viên. Phương châm cơ bản là: tự tu dưỡng, tự rèn luyện là chính, đồng thời kết hợp với sự giáo dục, giúp đỡ của tập thể. Cùng với đó, cần xây dựng kế hoạch đối với việc đào tạo cán bộ, đảng viên, giúp cho họ được thường xuyên học tập, trau dồi tri thức, nâng cao trình độ. Có học tập lý luận Mác - Lênin mới củng cố được đạo đức cách mạng, giữ vững lập

¹⁶ Hội nghị trung ương 4, Ban Chấp hành Trung ương Đảng - Khóa XII.

trường, nâng cao sự hiểu biết và trình độ chính trị, mới làm được tốt công tác Đảng giao phó cho mình.

Thứ hai, nâng cao nhận thức của các cấp ủy Đảng, chính quyền, ban, ngành chức năng về vai trò, ý nghĩa của việc thấm nhuần đạo đức cách mạng; yêu cầu phải thường xuyên rèn luyện đạo đức cách mạng trong cả hệ thống chính trị; đồng thời, đẩy mạnh tuyên truyền, giáo dục ý thức thực hành “*cần-kiệm-liêm-chính*” cho đội ngũ cán bộ, đảng viên như Chủ tịch Hồ Chí Minh đã căn dặn trong Di chúc. Gần thực hiện Chỉ thị 05 với Nghị quyết Trung ương 4 khóa XII, coi đây là giải pháp đột phá để việc tự soi, tự sửa, tự rèn luyện đạo đức cách mạng nói chung, “*Cần-kiệm-liêm-chính*” nói riêng trở thành việc làm thường xuyên, liên tục của mỗi cán bộ, đảng viên.

Thứ ba, phải nhanh chóng cụ thể hoá những chuẩn mực đạo đức cách mạng theo tư tưởng Hồ Chí Minh và quan điểm của Đảng, phù hợp với yêu cầu của giai đoạn cách mạng mới, để cán bộ, đảng viên lấy đó làm tiêu chí phấn đấu, tu dưỡng, biến những quan điểm, nguyên tắc, chuẩn mực đạo đức cách mạng, thành lập trường chính trị, thành niềm tin sâu sắc của cá nhân và tự giác phấn đấu, rèn luyện theo những yêu cầu của đạo đức mới.

Thứ tư, tiếp tục thực hiện *Cần-kiệm-liêm-chính* gắn với học tập và làm theo tư tưởng, đạo đức, phong cách Hồ Chí Minh trong thực hiện nhiệm vụ chuyên môn và sinh hoạt thường kỳ của chi bộ; trong đó, có những chuyên đề cụ thể về “*Cần-kiệm-liêm-chính*” với những nội dung thiết thực để nâng cao chất lượng sinh hoạt chi bộ, góp phần nâng cao năng lực lãnh đạo và sức chiến đấu của các cấp ủy, chính quyền, đoàn thể. Thông qua đó, xây dựng tác phong, lối làm việc “*Cần-kiệm-liêm-chính*”, tận tụy phụng sự nhân dân của đội ngũ cán bộ, đảng viên, công chức, viên chức tại các cơ quan công quyền phù hợp với đặc điểm, tình hình, yêu cầu, nhiệm vụ chính trị của cơ quan, đơn vị và theo đúng chức năng, nhiệm vụ của từng cán bộ, đảng viên.

Thứ năm, kết hợp chặt chẽ việc giáo dục, rèn luyện đạo đức cách mạng với thực hiện tốt Cuộc vận động xây dựng, chỉnh đốn Đảng, tự phê bình và phê bình theo Di chúc của Chủ tịch Hồ Chí Minh, trên tinh thần Nghị quyết Trung ương sáu (lần 2) khóa VIII và cuộc vận động thực hiện chỉ thị 05 của Bộ Chính trị về học tập, làm theo tấm gương đạo đức, phong cách Hồ Chí Minh. Một mặt, cần phải kiên quyết đấu tranh nhằm phát hiện và loại trừ những cán bộ, đảng viên không còn đủ tư cách, thoái hoá, biến chất ra khỏi đội ngũ; mặt khác, cần có những hình thức và biện pháp để giúp cán bộ, đảng viên

không ngừng phấn đấu, tu dưỡng, rèn luyện, phát huy tốt vai trò tiên phong, gương mẫu của người đảng viên cộng sản.

Thứ sáu, nâng cao trách nhiệm và phát huy vai trò gương mẫu của đội ngũ cán bộ, đảng viên nói chung, cán bộ lãnh đạo, quản lý, người đứng đầu mỗi địa phương, cơ quan, đơn vị nói riêng, theo nguyên tắc “trên trước, dưới sau”, chức vụ càng cao, càng phải gương mẫu rèn luyện đạo đức cách mạng, thực hành “*Cần-kiệm-liêm-chính, chí công - vô tư*” trong công việc lẫn đời tư, tại nơi công tác, cũng như địa bàn cư trú. Đồng thời, thực hiện nghiêm kỷ luật Đảng, Điều lệ Đảng, quy định về những điều đảng viên không được làm và các quy định về nêu gương... Thông qua đó, nâng cao tinh thần, ý thức chấp hành chỉ thị, nghị quyết của Đảng, chính sách, pháp luật của Nhà nước trong mỗi cán bộ, đảng viên và kiên quyết đưa ra khỏi Đảng, miễn nhiệm, thay thế, buộc từ chức và đưa ra khỏi Đảng đối với những cán bộ, đảng viên suy thoái, bất liêm, bất chính, tham ô, tham nhũng,... đã mất uy tín trong Đảng và trong nhân dân.

Thứ bảy, phát huy vai trò của nhân dân, dựa vào nhân dân để “sửa chữa cán bộ và tổ chức ta” trong giám sát các cơ quan, tổ chức Đảng và cán bộ, đảng viên. Tạo cơ chế pháp lý để nhân dân giám sát cán bộ, đảng viên, nhất là cán bộ, đảng viên có chức, có quyền các cấp; thực hiện Điều lệ Đảng, kỷ luật Đảng, các quy định về nêu gương trong rèn luyện đạo đức cách mạng, gắn với yêu cầu phải “*cần-kiệm-liêm-chính, chí công-vô tư*” trong thi hành công vụ, chấp hành chủ trương, chính sách, quy định của Đảng, pháp luật của Nhà nước tại cơ quan công tác và địa bàn cư trú mà không sợ bị đe dọa, trả thù, trù úm... Thông qua đó, làm cho việc học tập và làm theo Bác, tự giác rèn luyện “*cần-kiệm-liêm-chính, chí công-vô tư*” trở thành việc làm hằng ngày, tự giác của mỗi cán bộ, đảng viên, mỗi tổ chức cơ sở Đảng, thiết thực xây dựng và chỉnh đốn Đảng.

4. Kết luận

Phong cách sống của Bác Hồ là biểu hiện của tình thương yêu con người, là đạo đức cần-kiệm-liêm-chính, tạo nên nét thanh cao và sự vĩ đại của một nhà hiền triết, một bậc thánh nhân thế kỷ XX. Một vị lãnh đạo một Đảng Cộng Sản lớn đã thừa nhận rằng, trong cuộc đời mình, người ấy đã gặp nhiều nhà chính trị lỗi lạc, nhưng chỉ có Hồ Chí Minh mới thật xứng đáng là “vị thánh của Chủ nghĩa Cộng sản”. Học tập và làm theo phong cách sinh hoạt của Bác sẽ làm cho mỗi chúng ta tu dưỡng, rèn luyện, chống lại sự suy thoái về đạo đức, lối sống, một

(Xem tiếp trang 69)

thế trận quốc phòng toàn dân gắn với thế trận an ninh nhân dân.

Về công tác xây dựng Đảng, trong bối cảnh tình hình thế giới có nhiều diễn biến phức tạp, các thế lực thù địch tấn công toàn diện vào Đảng và chế độ chính trị của đất nước, Đảng vẫn vững vàng, kiên định mục tiêu độc lập dân tộc và CNXH. Từng bước nâng cao nhận thức, đổi mới tư duy, thống nhất tư tưởng trên những vấn đề cơ bản của công cuộc đổi mới, xây dựng CNXH và bảo vệ Tổ quốc XHCN trong điều kiện mới; đấu tranh bảo vệ quan điểm, đường lối đúng đắn; phê phán các quan điểm sai trái đòi đa nguyên chính trị, đa đảng đối lập, dân chủ cực đoan, phủ nhận thành tựu của quá khứ... Thực hiện có hiệu quả cuộc vận động “Học tập và làm theo tấm gương đạo đức Hồ Chí Minh”. Nâng cao năng lực lãnh đạo, sức chiến đấu và tầm trí tuệ của Đảng. Đảng lãnh đạo, cầm quyền thông qua Nhà nước và hệ thống chính trị. Hệ thống tổ chức của Đảng và Nhà nước từng bước được kiện toàn theo hướng tinh gọn, giảm bớt đầu mối trung gian.

Từ thành tựu của công cuộc đổi mới mà nhận thức về CNXH và con đường đi lên CNXH ở Việt Nam ngày càng sáng tỏ hơn. Sáng tỏ hơn về mục tiêu và mô hình của xã hội xã hội chủ nghĩa do nhân dân ta xây dựng. Những vấn đề về kinh tế, chính trị, xã hội, văn hóa, con người và chặng đường bước đi của thời kỳ quá độ lên CNXH cũng được thực tiễn làm rõ để nhận thức đúng đắn hơn.

Những thành tựu to lớn có ý nghĩa lịch sử của đất nước sau 45 năm thống nhất càng khẳng định vai trò lãnh đạo xuất sắc của Đảng và minh chứng rõ ràng *Đảng là nhân tố hàng đầu quyết định mọi thắng lợi của cách mạng Việt Nam.*

4. Kết luận

Với chặng đường 90 năm lịch sử đầy vẻ vang, dưới sự lãnh đạo của Đảng, công cuộc đổi mới đất nước đã đạt rất nhiều thành tựu to lớn, có ý nghĩa lịch sử, tuy nhiên, cũng đang đứng trước rất nhiều khó khăn, thách thức. Công tác xây dựng Đảng cũng còn không ít hạn chế, khuyết điểm. Để tiếp tục phát huy vai trò lãnh đạo của Đảng cầm quyền, để những trăn trở, tâm nguyện của Chủ tịch Hồ Chí Minh trong Di chúc được thực hiện sinh động trong thực tế, hơn lúc nào hết đòi hỏi sự quyết tâm, nỗ lực rất cao của toàn Đảng, toàn dân tiếp tục đẩy mạnh sự nghiệp đổi mới nhằm xây dựng thành công CNXH; đẩy mạnh công tác xây dựng, chỉnh đốn Đảng, nâng cao năng lực lãnh đạo của Đảng, phát huy vai trò tiên phong, gương mẫu của mỗi cán bộ, đảng viên; xây dựng Đảng thật sự trong sạch, vững mạnh; luôn xứng đáng “là người lãnh đạo, là người đầy tớ thật trung thành

của nhân dân” như mong muốn của Chủ tịch Hồ Chí Minh trong Di chúc. □

Tài liệu tham khảo

1. Báo cáo của Ngân hàng thế giới World Bank (2019).
2. Cổng thông tin điện tử Bộ Lao động - Thương binh & Xã hội (2019).
3. Đảng Cộng sản Việt Nam (2016): *Văn kiện Đại hội đại biểu toàn quốc lần thứ XII của Đảng*, Nxb Chính trị Quốc gia.
4. Học viện Chính trị - Hành chính quốc gia Hồ Chí Minh, Viện Hồ Chí Minh và các lãnh tụ của Đảng (2011), *Giáo trình Tư tưởng Hồ Chí Minh*, Nxb Chính trị - Hành chính.
5. Hồ Chí Minh: *Di chúc của Chủ tịch Hồ Chí Minh*, Nxb Chính trị Quốc gia, Hà Nội, 2019.
6. Hồ Chí Minh: *Toàn tập*, Nxb. Chính trị Quốc gia - Sự thật, H, 2000, t.5-7-12-15, tr.249-250, 480, 212, 498, 510, 611-612.
7. Hồ Chí Minh (1930): *Văn kiện Hội nghị hợp nhất Đảng: Chính cương vắn tắt; Sách lược vắn tắt; Chương trình vắn tắt. liên kết kinh tế quốc tế*, <http://tapchitaichinh.vn>
8. Quốc hội (2013): *Hiến pháp nước Cộng hòa xã hội chủ nghĩa Việt Nam về vai trò của Đảng Cộng sản Việt Nam*, ngày 28 tháng 11 năm 2013.
9. Vũ Như Thăng - Ủy ban Giám sát Tài chính Quốc gia; Trần Thị Thu Huyền - Vụ Hợp tác quốc tế - Bộ Tài chính (2019): *Thực thi các FTA thế hệ mới trong bối cảnh đẩy mạnh hội nhập, liên kết kinh tế quốc tế*, <http://tapchitaichinh.vn>
10. Trần Đình Huỳnh (1996), *Tim hiểu tư tưởng Hồ Chí Minh về Đảng cầm quyền*, Nxb Chính trị Quốc gia - Sự thật, Hà Nội.

HỌC TẬP PHONG CÁCH SỐNG...

(Tiếp theo trang 80)

trong 3 vấn đề cấp bách hiện nay theo tinh thần Nghị quyết Hội nghị Trung ương 4 (khóa XI). Với những ý nghĩa sâu sắc đó, phong cách sống giản dị, thanh cao của Chủ tịch Hồ Chí Minh sẽ luôn sống mãi trong lòng dân tộc, trong sự nghiệp Cách mạng và trong suy nghĩ của mỗi người cán bộ đảng viên. □

Tài Liệu tham khảo

1. Hồ Chí Minh: *Toàn tập*, Nxb. Chính trị Quốc gia - Sự thật, H, 2011, t.6.
2. Ban Tuyên giáo Trung ương (2016), “Những nội dung cơ bản của tư tưởng, đạo đức, phong cách Hồ Chí Minh”, Nxb. Chính trị Quốc gia - Sự thật, Hà Nội.
3. Nghị quyết số 04-NQ/TW Khóa XII về tăng cường xây dựng, chỉnh đốn Đảng; ngăn chặn, đẩy lùi sự suy thoái về tư tưởng chính trị, đạo đức, lối sống, những biểu hiện “tự diễn biến”, “tự chuyển hoá” trong nội bộ.
4. Chỉ thị số 05-CT/TW ngày 15/5/2016 của Bộ Chính trị về đẩy mạnh học tập và làm theo tư tưởng, đạo đức, phong cách Hồ Chí Minh.
5. Học tập tấm gương đạo đức Bác Hồ (2007), Nxb. Thanh niên.
6. Bộ Giáo dục và Đào tạo (2010), *Giáo trình Tư tưởng Hồ Chí Minh*, Nxb. Chính trị Quốc gia, Hà Nội. tr.255.
7. Hoàng Phê, *Từ điển Tiếng Việt* (2003), Trung tâm Từ điển học - Viện Ngôn ngữ học, Nxb. Đà Nẵng.